

Základní kapitál

Neurčí-li společenská smlouva jinak, pak neudělí-li valná hromada souhlas podle § 222 z. o. k. a nestanoví-li „dodatečnou“ lhůtu pro převzetí vkladové povinnosti osobou, jíž byl udělen tento souhlas (pro případ, že některý ze společníků nevyužije svého přednostního práva postupem podle § 220 odst. 1 z. o. k.), před uplynutím lhůty pro převzetí vkladové povinnosti některému ze společníků, pak nepřevzme-li některý ze společníků vkladovou povinnost (prohlášením podle § 224 z. o. k. doručeným společností) ve lhůtě určené usnesením o zvýšení základního kapitálu [§ 223 písm. b) z. o. k.], usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu se ex lege ruší (§ 225 odst. 1 z. o. k.) a valná hromada již nemůže udělit souhlas podle § 222 z. o. k. (již zde není vkladové povinnosti, kterou by mohl převzít místo společníka někdo jiný).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 27 Cdo 635/2024-73 ze dne 28.4.2025)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatele Ing. R.P., bytem v L., zastoupeného Mgr. P.O., advokátem, se sídlem v L., za účasti KOVO HAKEN s. r. o., se sídlem v K., zastoupené Mgr. T.V., advokátem, se sídlem v P., o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 79 Cm 29/2021, o dovolání navrhovatele proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 9. 2023, č. j. 7 Cmo 145/2023-56, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 9. 2023, č. j. 7 Cmo 145/2023-56, se mění tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 3. 2023, č. j. 79 Cm 29/2021-31, se potvrzuje.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Městský soud v Praze usnesením ze dne 13. 3. 2023, č. j. 79 Cm 29/2021-31, vyslovil neplatnost usnesení valné hromady KOVO HAKEN s. r. o. (dále též jen „společnost“) ze dne 20. 1. 2021, kterým bylo schváleno převzetí vkladové povinnosti ke zvýšení základního kapitálu společnosti o částku 450.000 Kč společníkem Vratislavem Hakenem (dále též jen „V. H.“) [výrok I.], zamítl návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti ze dne 20. 1. 2021, jímž bylo rozhodnuto o zvolení nového jednatele společnosti (výrok II.), a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok III.).

[2] Přitom vyšel (mimo jiné) z toho, že:

- 1) Navrhovatel byl společníkem společnosti s podílem 30 %.
- 2) V. H. byl společníkem společnosti s podílem 70 %.
- 3) Společenská smlouva společnosti neupravovala pravidla pro zvýšení základního kapitálu.
- 4) Dne 8. 12. 2020 valná hromada společnosti (dále též jen „první valná hromada“) rozhodla o

zvýšení základního kapitálu tak, že:

- Základní kapitál společnosti se zvyšuje o částku 1.500.000 Kč, tj. z původní výše 100.000 Kč na 1.600.000 Kč.

- Vzhledem k tomu, že se žádný ze společníků nevzdal přednostního práva k účasti na zvýšení základního kapitálu, přebírají současní společníci vkladovou povinnost tak, že na zvýšení základního kapitálu se bude podílet V. H. peněžítým vkladem 1.050.000 Kč a navrhovatel peněžítým vkladem 450.000 Kč.

- Lhůta pro převzetí vkladové povinnosti činí 14 dní ode dne přijetí tohoto rozhodnutí, přičemž vkladovou povinnost společníci převezmou písemným prohlášením.

- Celá část nového vkladu bude použita na zvýšení dosavadního vkladu, a případně tak na již existující podíl společníků.

5) Usnesení bylo přijato hlasy V. H., navrhovatel hlasoval proti jeho přijetí. Navrhovatel ve stanovené lhůtě vkladovou povinnost nepřevzal.

6) Dne 20. 1. 2021 valná hromada společnosti rozhodla, že vkladovou povinnost ke zvýšení základního kapitálu ve výši 450.000 Kč, k níž navrhovatel nevyužil své přednostní právo, přebírá V. H. v souladu s § 222 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [dále též jen „z. o. k.“]. Lhůta pro převzetí a splnění vkladové povinnosti činila 14 dnů ode dne přijetí tohoto rozhodnutí (dále též jen „napadené usnesení“). Dále valná hromada zvolila Patrika Chatrného novým jednatelem společnosti.

7) Napadené usnesení a usnesení o volbě nového jednatele společnosti byla přijata hlasy V. H., navrhovatel hlasoval proti jejich přijetí.

8) Proti napadenému usnesení a proti usnesení o volbě nového jednatele společnosti podal navrhovatel protest, v němž uvedl, že první valná hromada stanovila lhůtu k převzetí vkladových povinností 14 dní od přijetí rozhodnutí (do 22. 12. 2020). V této lhůtě nebyly převzaty povinnosti ke zvýšení základního kapitálu v celém rozsahu, proto je usnesení první valné hromady o zvýšení základního kapitálu zrušeno ze zákona podle § 225 z. o. k. Není-li zde žádné rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu, nemůže V. H. převzít závazek k jeho zvýšení. Nadto hlasování o převzetí vkladové povinnosti vyžaduje souhlas všech společníků, neboť se zasahuje do „společnické struktury“. Dále navrhovatel v protestu namítl, že pozvánka na valnou hromadu byla vadná, neboť je na ní uvedeno datum konání 20. 1. 2020, namísto 20. 1. 2021. Též uvedl, že nesouhlasí s volbou jednatele, neboť byla účelová.

[3] Na takto ustaveném základě soud prvního stupně dospěl k závěru, podle něhož byl V. H. oprávněn převzít vkladovou povinnost navrhovatele, avšak podle § 171 odst. 2 z. o. k. s tím museli souhlasit oba společníci. Vzhledem k tomu, že napadené usnesení bylo přijato pouze hlasy V. H., a navrhovatel proti němu vznesl důvodný protest, soud návrhu na vyslovení neplatnosti napadeného usnesení vyhověl.

[4] Jde-li o volbu nového jednatele, soud návrh na vyslovení neplatnosti usnesení z důvodu chybného uvedení data konání valné hromady na pozvánce zamítnul, neboť opačný přístup by podle něj představoval „nepřípustný formalismus, zejména pak za situace, že byl navrhovatel prostřednictvím svého advokáta valné hromadě přítomen“.

[5] Vrchní soud v Praze k odvolání společnosti v záhlaví označeným usnesením rozhodnutí soudu prvního stupně ve výroku I. změnil tak, že návrh na vyslovení neplatnosti napadeného usnesení

zamítl (první výrok), a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů (druhý výrok).

[6] Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně týkajícím se důsledků nesprávného data konání valné hromady uvedeného na pozvánce, napadené usnesení však neshledal neplatným ani z dalších „důvodů uvedených navrhovatelem“.

[7] Zabývá se výkladem § 171 z. o. k., odvolací soud připustil, že „v komentářové literatuře panují na danou věc odlišné názory“. Sám se „přiklonil k tomu, že v daném případě nejde o žádný materiální zásah do práv společníků, kteří mohli svého přednostního práva využít“. Pokud tak navrhovatel neučinil, „musí být srozuměn s tím, že jeho vkladovou povinnost může převzít jiný společník, či dokonce třetí osoba. Požadavek na jednomyslný souhlas společníků by byl v takovém případě navíc zjevně nepřiměřený, neboť společník, který by vkladovou povinnost nepřevzal, by mohl následně převzetí vkladové povinnosti třetí osobou „vetovat“. Napadené usnesení tak podle odvolacího soudu bylo v souladu se zákonem přijato dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků a bylo osvědčeno notářským zápisem.

II. Dovolání

[8] Proti usnesení odvolacího soudu podal navrhovatel dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), maje za to, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázek hmotného a procesního práva, a to:

1) „zda rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu společnosti převzetím závazku společníků, kteří se přednostního práva podílet se na zvýšení základního kapitálu nevzdali, je rozhodnutím ve smyslu § 171 odst. 2 z. o. k., kterým je zasahováno do práv a povinností obou společníků“, která dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena, a

2) zda bylo usnesení přijaté první valnou hromadou „zrušeno marným uplynutím lhůty v něm stanovené k převzetí závazku ke zvýšení základního kapitálu v celém rozsahu ve smyslu § 225 z. o. k.“, neboť odvolací soud se touto otázkou nezabýval, a jeho rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné. Při řešení této otázky se tak odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

[9] Dovolatel má za to, že o převzetí vkladové povinnosti společníkem V. H. nebylo možné rozhodovat, neboť podle § 225 odst. 1 z. o. k. došlo ze zákona ke zrušení usnesení o zvýšení základního kapitálu přijatého první valnou hromadou.

[10] Podle dovolatele „souhlas valné hromady podle § 222 z. o. k. k převzetí vkladové povinnosti jinou osobou (včetně společníka) může být valnou hromadou sice dán až po uplynutí lhůty uvedené v tomto ustanovení, ovšem musí respektovat lhůtu k převzetí povinností ke zvýšení vkladů vyplývající z § 225 odst. 1 z. o. k., neboť po jejím uplynutí se usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu zrušuje a vkladová povinnost tím zaniká“. Usnesení přijaté první valnou hromadou „nestanovilo žádnou lhůtu k využití přednostního práva společníků. Z tohoto rozhodnutí vyplývá pouze lhůta k převzetí vkladových povinností“ v délce 14 dní, jež byla nejzazší lhůtou, v níž musely být podle § 225 odst. 1 z. o. k. převzaty závazky ke zvýšení základního kapitálu „v celém rozsahu“. Ze zjištěného skutkového stavu se pak podává, že „v této lhůtě závazky k převzetí vkladových povinností ke zvýšení základního kapitálu v plném rozsahu převzaty nebyly“.

[11] Dovolatel namítá, že odvolací soud se aplikací § 225 odst. 1 z. o. k. na projednávaný případ nezabýval, „neposoudil věc podle všech zákonných ustanovení, která na daný případ dopadají ... a s

ohledem na to je jeho rozhodnutí neúplné, a tedy i nepřezkoumatelné“.

[12] Jde-li o kvorum potřebné k přijetí rozhodnutí podle § 222 z. o. k., má dovolatel za to, že jde o případ uvedený v § 171 odst. 2 z. o. k. Úvaha odvolacího soudu, podle níž „rozhodnutí valné hromady společnosti ze dne 20. 1. 2021, kterým svolila k převzetí vkladové povinnosti společníkem V. H.“, je rozhodnutím, které „zasahuje do práv a povinností pouze jednoho společníka“, není podle dovolatele správná. Naopak toto rozhodnutí „ovlivňuje postavení všech společníků ve společnosti“, neboť jím může dojít k „rozmělnění společnické struktury“, což se také stalo, když se 30% podíl dovolatele zmenšil na podíl o velikosti 3/160.

[13] Dovolatel nesouhlasí s argumentací odvolacího soudu, podle níž společník může ovlivnit své postavení tím, že se „zapojí do procesu zvyšování základního kapitálu“, neboť § 171 odst. 2 z. o. k. „nepracuje s tím, zda a jakým způsobem mohou společníci svého práva využít nebo se ho vzdát, ale s pouhým faktem, zda k ovlivnění práv a povinností společníka takovým rozhodnutím dochází“. Závěr odvolacího soudu tak nemůže obstát, neboť „ke změně rozsahu majetkové účasti ve společnosti došlo u obou společníků“.

[14] Dovolatel navrhuje, aby dovolací soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Přípustnost dovolání

[15] Dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou a splňující podmínku podle § 241 odst. 1 o. s. ř.; dovolací soud se proto zabýval jeho přípustností.

[16] Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro posouzení dovolatelem otevřených (a Nejvyšším soudem dosud neřešených) otázek výkladu § 225 odst. 1 z. o. k.

IV. Důvodnost dovolání

[17] S ohledem na skutkové okolnosti projednávané věci (valná hromada společnosti rozhodla o zvýšení základního kapitálu dne 8. 12. 2020) je pro její posouzení rozhodný zákon o obchodních korporacích ve znění účinném do 31. 12. 2020 [srovnej čl. II bod 12. zákona č. [33/2020](#) Sb., kterým se mění zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. [458/2016](#) Sb., a další související zákony].

[18] Zákonná ustanovení významná pro posouzení projednávané věci:

Podle § 171 z. o. k. souhlas alespoň dvoutřetinové většiny hlasů všech společníků se vyžaduje k přijetí rozhodnutí o změně obsahu společenské smlouvy [odst. 1 písm. a)], k rozhodnutí, jehož důsledkem se mění společenská smlouva [odst. 1 písm. b)]. K přijetí rozhodnutí o změně společenské smlouvy, kterým se zasahuje do práv nebo povinností pouze některých společníků, se vyžaduje jejich souhlas. Zasahuje-li se změnou společenské smlouvy do práv a povinností všech společníků, vyžaduje se souhlas všech společníků (odst. 2).

Podle § 218 z. o. k. usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu se zrušuje a vkladová povinnost zaniká také, nebude-li podán návrh na zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku do 2 měsíců od rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu [odst. 1 písm. a)].

Podle § 219 odst. 1 z. o. k. zvýšení základního kapitálu peněžitými vklady je přípustné, jen když jsou dosavadní peněžité vklady zcela splaceny, ledaže ke zvýšení dochází vytvořením nových podílů.

Podle § 220 z. o. k. společníci mají přednostní právo k účasti na zvýšení základního kapitálu, zvyšuje-li se peněžitými vklady, a to převzetím vkladové povinnosti (odst. 1). Vkladové povinnosti jsou oprávněni převzít společníci v poměru podle výše svých podílů, ledaže dohoda všech společníků určí jinak (odst. 2). Společenská smlouva může přednostní právo společníků vyloučit, omezit nebo určit poměr, v jakém jsou společníci oprávněni převzít vkladovou povinnost (odst. 3).

Podle § 221 z. o. k. společník se může přednostního práva vzdát písemnou formou s úředně ověřeným podpisem nebo prohlášením na valné hromadě; prohlášení se uvede ve veřejné listině o usnesení valné hromady a má účinky i vůči každému dalšímu nabyvateli tohoto společníkova podílu.

Podle § 222 z. o. k. v případě, že společník nevyužije přednostního práva ve lhůtě určené společenskou smlouvou, jinak do 1 měsíce ode dne, kdy se dozvěděl o rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu nebo o rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu přijatém mimo valnou hromadu, může vkladovou povinnost převzít se souhlasem valné hromady kdokoliv; to platí obdobně, vyloučila-li společenská smlouva přednostní právo společníků nebo vzdal-li se společník tohoto práva podle § 221 (odst. 1). Se souhlasem valné hromady může vkladovou povinnost převzít až do výše navrženého zvýšení základního kapitálu také kterýkoliv společník (odst. 2).

Podle § 223 písm. b) z. o. k. usnesení valné hromady obsahuje lhůtu pro převzetí vkladové povinnosti.

Podle § 224 odst. 1 z. o. k. se vkladová povinnost přebírá písemným prohlášením, které obsahuje náležitosti vypočtené pod písmeny a) až d).

Podle § 225 z. o. k. nebyly-li převzaty povinnosti ke zvýšení vkladu nebo k novému vkladu ve lhůtě určené rozhodnutím valné hromady, usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu se zrušuje a vkladová povinnost zaniká (odst. 1). Nastanou-li účinky podle odstavce 1, společnost vrátí oprávněným osobám bez zbytečného odkladu splacené emisní kursy spolu s obvyklým úrokem (odst. 2).

[19] Nejvyšší soud vychází ze skutkového zjištění soudů, podle něhož společenská smlouva společnosti v rozhodné době neupravovala postup pro zvýšení základního kapitálu.

[20] Zvýšení základního kapitálu převzetím vkladové povinnosti je jedním ze způsobů, jak zvýšit vlastní zdroje společnosti. Rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu, spadající do působnosti valné hromady [§ 190 odst. 2 písm. b) z. o. k.], je usnesením, v jehož důsledku se mění společenská smlouva [srov. náležitosti společenské smlouvy podle § 146 odst. 1 písm. e) a f) z. o. k.]. V souladu s § 171 odst. 1 písm. b) z. o. k. je k jeho přijetí nutný souhlas alespoň dvoutřetinové většiny hlasů všech společníků (nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů), a současně – zasahuje-li do práv nebo povinností některých či všech společníků – souhlas dotčených (případně všech) společníků podle § 171 odst. 2 z. o. k. Rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu se osvědčuje notářským zápisem o rozhodnutí orgánu právnické osoby [§ 172 odst. 1, § 776 odst. 2 z. o. k. a § 80a a násl. zákona č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)].

[21] Jelikož se výše podílu společníka určuje podle poměru jeho vkladu připadajícího na podíl k výši základního kapitálu, neurčuje-li společenská smlouva jinak (§ 133 z. o. k.), upravuje zákon (dispozitivně) přednostní právo společníků k účasti na zvýšení základního kapitálu, zvyšuje-li se

peněžitými vklady (dále jen „přednostní právo“), a to v poměru podle výše jejich podílů (§ 220 a násl. z. o. k.). Přednostní právo tak společníkům umožňuje zachovat výši jejich podílů i po zvýšení základního kapitálu, což je významné zejména ve vztahu k právům a povinnostem společníků, jejichž rozsah se (zpravidla dispozitivně) odvíjí právě od výše podílu či výše vkladu (srov. např. § 161 odst. 1 větu první z. o. k. pro podíl na zisku, § 162 odst. 3 z. o. k. pro příplatkovou povinnost, či § 169 odst. 2 z. o. k. pro hlasovací právo).

[22] Nestanoví-li společenská smlouva jinak, může společník vyjádřit vůli využít svého přednostního práva ve lhůtě 1 měsíce ode dne, kdy se dozvěděl o rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu (§ 222 odst. 1 z. o. k.). Vůli využít svého přednostního práva společník vyjadřuje (neurčuje-li společenská smlouva jinak) tím, že převezme vkladovou povinnost (§ 220 odst. 1 z. o. k.) písemným prohlášením podle § 224 z. o. k. Právní úprava tak (dispozitivně) předpokládá, že písemné prohlášení společníka podle § 224 z. o. k. v sobě zahrnuje dvě právní jednání – jednak projev vůle využít přednostního práva a jednak samotný projev vůle převzít vkladovou povinnost.

[23] Současně platí, že usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu musí obsahovat (jakožto jednu z obligatorních náležitostí) lhůtu pro převzetí vkladové povinnosti [§ 223 písm. b) z. o. k.].

[24] Vyjadřuje-li společník vůli využít přednostního práva tím, že převezme vkladovou povinnost písemným prohlášením podle § 224 z. o. k., musí lhůta pro převzetí vkladové povinnosti uvedená v usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu (jež je současně lhůtou pro využití přednostního práva) odpovídat lhůtě pro využití přednostního práva.

[25] Jestliže společník přednostního práva nevyužije a vkladovou povinnost nepřevzme, může – se souhlasem valné hromady – převzít vkladovou povinnost kdokoliv (§ 222 odst. 1 z. o. k.), a to i kterýkoliv (další) společník (§ 222 odst. 2 z. o. k.).

[26] Současně ovšem platí, že nebyly-li převzaty povinnosti ke zvýšení vkladu nebo k novému vkladu (písemnými prohlášeními podle § 224 z. o. k.) ve lhůtě určené rozhodnutím valné hromady o zvýšení základního kapitálu [tedy ve lhůtě podle § 223 písm. b) z. o. k.], usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu se (neurčuje-li společenská smlouva jinak) ex lege ruší a vkladová povinnost zaniká (§ 225 odst. 1 z. o. k.).

[27] A konečně zákonná úprava limituje celý proces zvýšení základního kapitálu tím, že se usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu ex lege ruší a vkladová povinnost zaniká i tehdy, není-li do 2 měsíců od rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu podán rejstříkovému soudu návrh na (či notáři žádost o) zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku [§ 218 odst. 1 písm. a) z. o. k.]. Případná úprava lhůt pro využití přednostního práva a pro převzetí vkladové povinnosti ve společenské smlouvě musí respektovat popsaná omezení.

[28] Vyjadřuje-li společník vůli využít přednostního práva tím, že převezme vkladovou povinnost, a dochází-li současně marným uplynutím lhůty k převzetí vkladové povinnosti (tedy tím, že vkladová povinnost v této lhůtě není některým ze společníků převzata) ke zrušení usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu, mají společníci – chtějí-li využít možnosti dané ustanovením § 222 z. o. k. – dvě možnosti.

[29] Valná hromada může udělit souhlas předvídaný ustanovením § 222 z. o. k. a současně určit dodatečnou lhůtu, v níž osoba, jíž byl souhlas udělen, musí převzít vkladovou povinnost (doručit písemné prohlášení podle § 224 z. o. k. společnosti), nepřevzme-li ji některý ze společníků (nevyužije-li svého přednostního práva postupem podle § 220 odst. 1 z. o. k.), buď již v usnesení o zvýšení základního kapitálu (spolu s ním), anebo tak může učinit sice až následně, ale dříve, než

marně uplyne lhůta k převzetí vkladové povinnosti některému ze společníků (a dojde podle § 225 z. o. k. ke zrušení usnesení o zvýšení základního kapitálu).

[30] V těchto případech nastane následek předvídaný ustanovením § 225 odst. 1 z. o. k. až marným uplynutím dodatečné lhůty pro převzetí vkladové povinnosti určené pro osobu, jíž byl udělen souhlas podle § 222 z. o. k.

[31] Neudělí-li valná hromada souhlas podle § 222 z. o. k. a neurčí „dodatečnou“ lhůtu pro převzetí vkladové povinnosti osobou, jíž byl udělen souhlas, před marným uplynutím lhůty pro převzetí vkladové povinnosti některému ze společníků, pak nepřevzme-li některý ze společníků vkladovou povinnost (nedoručí-li společnosti písemné prohlášení podle § 224 z. o. k.) ve lhůtě podle § 223 písm. b) z. o. k., usnesení o zvýšení základního kapitálu se ex lege ruší podle § 225 odst. 1 z. o. k. a není zde již vkladové povinnosti, kterou by mohl následně – se souhlasem valné hromady podle § 222 z. o. k. – převzít někdo jiný.

[32] Nejvyšší soud si je vědom toho, že vztah mezi ustanoveními § 218 odst. 1 písm. a), § 222 a § 225 z. o. k. by bylo možné vykládat i tak, že v důsledku usnesení valné hromady podle § 222 z. o. k., přijatého sice poté, kdy některému ze společníků marně uplynula lhůta k převzetí vkladu podle § 223 písm. b) z. o. k., ale dříve, než marně uplyne lhůta podle § 218 odst. 1 písm. a) z. o. k., odpadne následek předvídaný ustanovením § 225 z. o. k., usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu „obživne“ a vkladovou povinnost může převzít osoba, jíž byl udělen souhlas dle § 222 z. o. k. v dodatečně stanovené lhůtě [za předpokladu, že společnost stihne podat návrh na (žádost o) zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku ve lhůtě určené ustanovením § 218 odst. 1 písm. a) z. o. k.]. Takový výklad by však zasahoval bez výslovné opory v zákoně do postavení menšinových společníků, kteří se mohou (při absenci odlišných ujednání ve společenské smlouvě) spolehnout na to, že nepřevzou-li (v situaci obdobné té, jaká nastala v projednávané věci) vkladovou povinnost ve lhůtě určené usnesením valné hromady, ke zvýšení základního kapitálu (a k případnému „rozmělnění“ jejich účasti) nedojde (nemůže dojít).

[33] Názor dovolatele, podle něhož je třeba pro přijetí usnesení podle § 222 z. o. k. souhlasu všech společníků podle § 171 odst. 2 z. o. k., však Nejvyšší soud neshledává.

[34] Pravidlo obsažené v § 171 odst. 2 z. o. k. upravuje většinu hlasů potřebných pro přijetí zde uvedených návrhů usnesení (jimiž se mění obsah společenské smlouvy, popř. v jejichž důsledku se mění společenská smlouva); srov. v poměrech bytových družstev při výkladu obdobného pravidla § 731 odst. 2 z. o. k., ve znění účinném do 31. 12. 2020, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2020, sp. zn. 27 Cdo 4460/2018.

[35] Současně platí, že případné porušení zákonného či společenskou smlouvou určeného pravidla, upravujícího většinu hlasů potřebnou pro přijetí návrhu usnesení valné hromady, představuje (zásadně) toliko důvod, pro který soud může konstitutivně vyslovit neplatnost usnesení valné hromady (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1104/2016, uveřejněné pod číslem 62/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

[36] Ustanovení § 171 odst. 2 z. o. k. dopadá toliko na usnesení valné hromady o změně obsahu společenské smlouvy [§ 171 odst. 1 písm. a) z. o. k.] a na usnesení valné hromady, jejichž důsledkem je změna společenské smlouvy [§ 171 odst. 1 písm. b) z. o. k.].

[37] V důsledku samotného souhlasu valné hromady s převzetím vkladové povinnosti podle § 222 z. o. k. však nedochází ke změně společenské smlouvy; ta se mění v důsledku usnesení o zvýšení základního kapitálu ve spojení s dalšími právními skutečnostmi (zejména převzetími vkladové povinnosti podle § 224 z. o. k.). Obdobně jako usnesení valné hromady o souhlasu s převodem podílu

na jiného společníka podle § 207 z. o. k. či na třetí osobu podle § 208 z. o. k. (srov. stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 1. 2016, Cpjn 204/2015, uveřejněné pod číslem 31/2016 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, bod III.) není usnesení valné hromady o souhlasu s převzetím vkladové povinnosti podle § 222 z. o. k. usnesením předvídaným ustanovením § 171 odst. 1 písm. b) z. o. k. (a tudíž ani usnesením podle § 171 odst. 2 z. o. k.). K jeho přijetí postačuje – neurčuje-li společenská smlouva jinak – většina hlasů určená ustanovením § 170 z. o. k.

[38] Řečené platí toliko pro samotný souhlas podle § 222 z. o. k. Rozhoduje-li však valná hromada o souhlasu podle § 222 z. o. k. dodatečně (poté, kdy již rozhodla o zvýšení základního kapitálu) a je-li součástí jejího usnesení i určení lhůty pro převzetí vkladové povinnosti (typicky tehdy, není-li lhůta pro případ postupu podle § 222 z. o. k. určena již samotným usnesením o zvýšení základního kapitálu), jde (v rozsahu určení této lhůty) o usnesení, jímž se mění obsah usnesení o zvýšení základního kapitálu (jde-li o určení lhůty k převzetí vkladové povinnosti). V tomto rozsahu podléhá stejnému režimu, jako samo usnesení o zvýšení základního kapitálu, včetně potřebných většin (§ 171 z. o. k.) a potřebného notářského zápisu (§ 172 z. o. k.).

[39] Nejvyšší soud uzavírá, že neurčí-li společenská smlouva jinak, pak neudělí-li valná hromada souhlas podle § 222 z. o. k. a nestanoví-li „dodatečnou“ lhůtu pro převzetí vkladové povinnosti osobou, jíž byl udělen tento souhlas (pro případ, že některý ze společníků nevyužije svého přednostního práva postupem podle § 220 odst. 1 z. o. k.), před uplynutím lhůty pro převzetí vkladové povinnosti některému ze společníků, pak nepřevzme-li některý ze společníků vkladovou povinnost (prohlášením podle § 224 z. o. k. doručeným společností) ve lhůtě určené usnesením o zvýšení základního kapitálu [§ 223 písm. b) z. o. k.], usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu se ex lege ruší (§ 225 odst. 1 z. o. k.) a valná hromada již nemůže udělit souhlas podle § 222 z. o. k. (již zde není vkladové povinnosti, kterou by mohl převzít místo společníka někdo jiný).

[40] V poměrech projednávané věci první valná hromada dne 8. 12. 2020 rozhodla o zvýšení základního kapitálu peněžitými vklady. Současně určila, že lhůta pro převzetí vkladové povinnosti činí 14 dní ode dne přijetí tohoto rozhodnutí. Nejvyšší soud nepřehlédl, že lhůta určená pro převzetí vkladové povinnosti (jež je současně lhůtou pro vyjádření vůle společníka využít přednostního práva) odporuje § 222 odst. 1 z. o. k. (podle něhož tato lhůta činí při absenci odlišné úpravy ve společenské smlouvě 1 měsíc), ani to, že s usnesením v rozporu s § 171 odst. 2 z. o. k. nevyslovil souhlas dovolatel, ačkoliv jde o usnesení, jež je s ohledem na právní úpravu ručení společníků za dluhy společnosti (viz § 132 odst. 1 a § 134 z. o. k. a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2019, sp. zn. 27 Cdo 5507/2017, uveřejněný pod číslem 48/2020 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek) způsobilé zasáhnout do povinností všech společníků (není-li již v okamžiku přijímání usnesení o zvýšení základního kapitálu vyloučeno, že alespoň část vkladů zůstane nesplacená, jsou všichni společníci – včetně těch, kteří vkladovou povinnost nepřevzou či ji splní – vystaveni riziku ručení za dluhy společnosti). Pro projednávanou věc však nemají uvedené vady žádné právní důsledky (nebyla-li soudem vyslovena neplatnost usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu, je toto usnesení platné bez ohledu na popsané vady, jimiž trpí).

[41] Jelikož však dovolatel vkladovou povinnost ve lhůtě určené usnesením valné hromady nepřevzal, a tato marně uplynula v úterý 22. 12. 2020, bylo usnesení o zvýšení základního kapitálu (přijaté valnou hromadou společnosti dne 8. 12. 2020) ex lege zrušeno (§ 225 odst. 1 z. o. k.), a to ke konci uvedeného dne (§ 601 odst. 1 část věty za středníkem zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku). Následně přijaté napadené usnesení valné hromady společnosti odporuje zákonu; nebylo-li zde ke dni 20. 1. 2021 de iure usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu (neboť bylo již dříve ze zákona zrušeno), nemohla ani valná hromada společnosti udělit souhlas s převzetím vkladové povinnosti a určit lhůtu k jejímu převzetí a splnění.

[42] Uplatněný protest, návrh na zahájení řízení i dovolání jsou tudíž důvodné. Protože odvolací soud rozhodl nesprávně a dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout, Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu změnil [§ 243d odst. 1 písm. b) o. s. ř.].

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výděлку \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)